

På gång inom sakområde vattenskydd

Seminarium om myndighetssamverkan inom
vattenskyddsområden

Karlstad den 23/9 2014

Susanna Hogdin, enheten för Miljöprovning och miljötillsyn

Havs
och Vatten
myndigheten

Vattenskyddsseminarium i Karlstad 23/9 2014

Program

- 9.30 – 10.00 Kaffe och smörgås
- 10.00 - 10.15 Inledning av dagen (Robert Andrén, länsråd på Länsstyrelsen i Värmlands län)
- 10.15 – 10.45 På G inom sakområdet vattenskydd (Susanna Hogdin, Havs- och vattenmyndigheten)
- 10.45 – 11.20 Risker inom vattenskyddsområden, hur kan de bedömas och värderas? (Andreas Lindhe, DRICKS Chalmers)
- 11.20 – 11.50 Konfliktpunkter mellan vattentäkter och väg- och järnväg, vad kan vi göra för att minska riskerna? (Matti Envall, Trafikverket)
- 11.50 – 13.00 Lunch
- 13.00- 13.30 Myndighetsövergripande samarbeten inom Vätterns vattenskyddsområde (Marie Ederfors, Jönköpings kommun)
- 13.30- 14.00 Samarbeten mellan Skogsstyrelsen och den kommunala miljömyndigheten inom vattenskyddsområden, hur kan det gå till? (Johan Hagström, Skogsstyrelsen)
- 14.00 – 15.00 Fika inklusive gruppdiskussion om tillsyn, vilka erfarenheter har vi, vad är svårt och vad är lätt?
- 15.00 – 15.30 Diskussion i storgrupp om slutsatser från gruppdiskussionerna om tillsyn och önskemål om tillsynsvägledning
- 15.30- 16.00 Sammanfattning och avslutning av dagen

- Dokumentation från dagen läggs ut på HaVs hemsida www.havochvatten.se
- Inskickade frågor adresseras i görligaste mån

Mycket på gång inom sakområdet

- Dricksvattenutredningen, L 2013:02, ser över hela vattenförsörjningssystemet från brunn till mun
- Havs- och vattenmyndigheten arbetar vidare med att peka ut riksintressen för vattenförsörjningen, preliminär tidsplan för beslut, årsskiftet 2014/15
- Ny förordning (2014:425) om bekämpningsmedel innebär nya föreskrifter och ny vägledning från många myndigheter (NV, SJV, Skogsstyrelsen m.fl)
- Utvärdering av Naturvårdsverkets allmänna råd 2003:16 om vattenskyddsområden pågår

Dricksvattenutredningens direktiv (2013:75)

- Identifiera nuvarande och potentiella utmaningar för en säker dricksvattenförsörjning, på lång och kort sikt, för allmän vattenförsörjning
  - Föreslå lämpliga åtgärder
  - Rapportering
    - Delbetänkande juli 2014
      - Material i kontakt med dricksvatten – myndighetsroller och ansvarsfrågor (SOU 2014:53)
    - Slutbetänkande 29 april 2016
-

Fokusområden

- Klimatanalys och -effekter
  - Ansvarsfrågor
  - Övervakning och kontroll
  - Skyddet av vattentäkter
  - Krisberedskap
  - Ledningsnät och distribution
-

Skyddet av vattentäkter

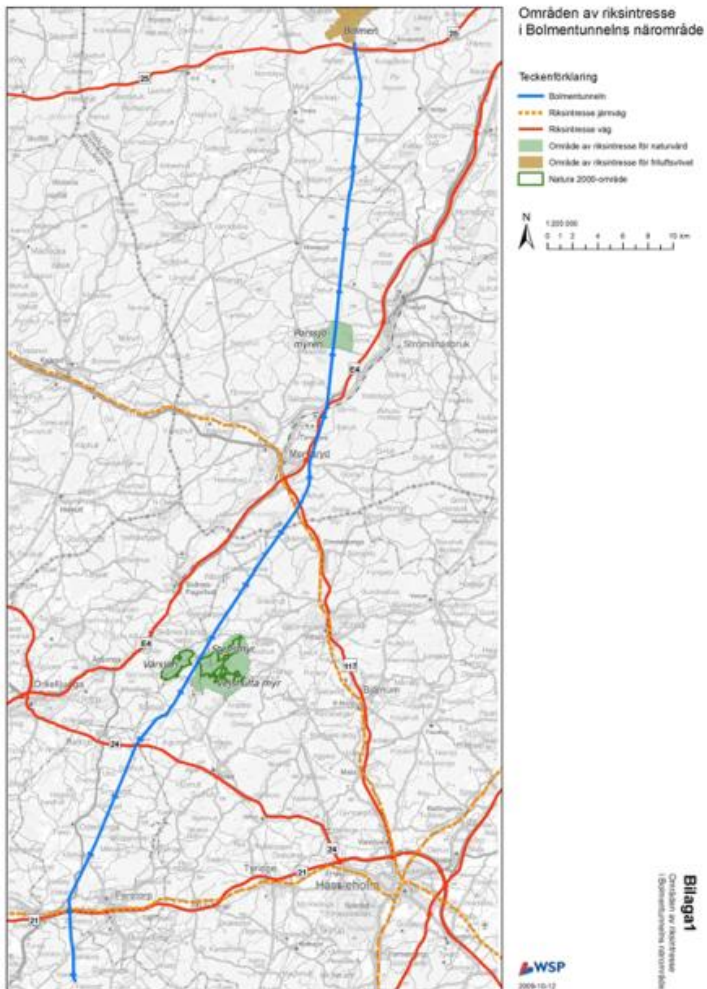
- Analysera om behov av skydd av vattenförekomster beaktas i tillräcklig omfattning
- Kartlägga processen och tillämpningen av regelverket (avseende inrättande av vattenskyddsområden) samt ev. intressekonflikter
- Analysera om de verktyg och metoder som finns är tillräckliga
- Om det är ändamålsenligt tydliggöra i författning/vägledning när kommun resp. länsstyrelse ska vara beslutande myndighet vid inrättande av vattenskyddsområden

Tilläggsdirektiv

- skyldighet att vattentäkter har adekvat skydd, tillräckliga förutsättningar, rollfördelning och ansvar, tillsyn och sanktion
  - skyldighet om översyn av befintliga vattenskyddsområden, rollfördelning och ansvar, tillsyn och sanktion
  - Dessutom ska utredningen analysera förutsättningarna för en utfasning av den generella tillståndsplikten för spridning av kemiska bekämpningsmedel inom VSO
-

Riksintresse för vattenförsörjning MB 3 kap §8

- Mark- och vattenområden som är särskilt lämpliga för anläggningar för industriell produktion, energiproduktion, kommunikationer, **vattenförsörjning** eller avfallshantering ska så långt som möjligt skyddas mot åtgärder som kan påtagligt försvåra tillkomsten eller utnyttjandet av sådana anläggningar.
- Området som är av riksintresse för anläggningar ska skyddas mot åtgärder som kan påtagligt försvåra tillkomsten eller utnyttjandet av anläggningarna.

- HaV ansvarar (sen 1 juli 2011) för att peka ut riksintressen för anläggningar för vattenförsörjning
- Idag finns en anläggning, Bolmentunneln
- Viktigt att dricksvattenförsörjningen får samma status som andra riksintressen
- HaV har som mål att flera områden med anläggningar av nationell betydelse ska få stärkt skydd.

Vad har HaV gjort hittills?

- Remiss angående kriterier, anläggningstyper och förslag på anläggningar (jan 2012)
- Riktlinjer för det fortsatta arbetet (sep 2012)
- Länsstyrelserna har under 2013 arbetat fram regionala förslag och förankrat dessa med kommunerna.
- HaV har valt ut 29 anläggningar som uppfyller uppsatta kriterier
- Beslut planeras under 2014/2015, några svårigheter i arbetet
  - Frågan om informationssäkerhet – områdenas geografiska avgränsning
  - Att tydliggöra vad påtaglig skada innebär i sammanhanget – trots att lagstiftningen inte gör det möjligt att väga in effekter på vattenresursen

Ny bekämpningsmedelsförordning

- En del i Sveriges implementering av direktiv 2009/128/EG om en hållbar användning av bekämpningsmedel
- Viktiga målsättningar är att skydda vattenmiljöer och minska resthalter av bekämpningsmedel i dricksvatten
- Naturvårdsverket har föreskriftsrätt inom flera områden, bl.a. avseende skydd av vattentäkter
- Arbetet med att utveckla nya föreskrifter har påbörjats och kommer vara klart till hösten 2015

Sammanställning och trendanalys över bekämpningsmedelsfynd i yt- och grundvatten

KompetensCentrum för Kemiska Bekämpningsmedel

CKB

Havs
och Vatten
myndigheten

Kemiska bekämpningsmedel i grundvatten 1986–2014

Sammanställning av resultat och trender i Sverige
under tre decennier, samt internationella utblickar

Havs- och vattenmyndighetens rapport 2014:15 CKBs rapport 2014:1

KompetensCentrum för Kemiska Bekämpningsmedel

CKB

Havs
och Vatten
myndigheten

Kemiska bekämpningsmedel i Skånes ytvatten 1983–2014

Med jämförelser mot den nationella miljöövervakningen

Havs- och vattenmyndighetens rapport 2014:16 CKBs rapport 2014:2

Syfte:
Utgöra ett beslutsunderlag
för fortsatt utvecklingsarbete

Publiceras under oktober

Utvärdering av Naturvårdsverkets allmänna råd 2003:16 om vattenskyddsområden

Havs
och Vatten
myndigheten

Havs
och Vatten
myndigheten

Bättre rådlös än rådvill?

Utvärdering av Naturvårdsverkets allmänna råd 2003:16 om
vattenskyddsområden

Havs- och vattenmyndighetens rapport 0000:XX

- Målgruppsanalys, vem använder råden och hur
- Enkätundersökning, hur väl fungerar råden vid inrättande av vattenskyddsområden
- Analys av annan lagstiftning som tillkommit sedan 2003 och som berör samma markanvändning som tas upp i råden
- Analys av tillämpningen av föreskrifterna inom prövning och tillsyn
- Resultat: skriftlig sammanställning vars syfte är att ge ett bra underlag för fortsatt utvecklingsarbete inom sakområdet

Några slutsatser från arbetet

Målsättningar med HaVs vägledning

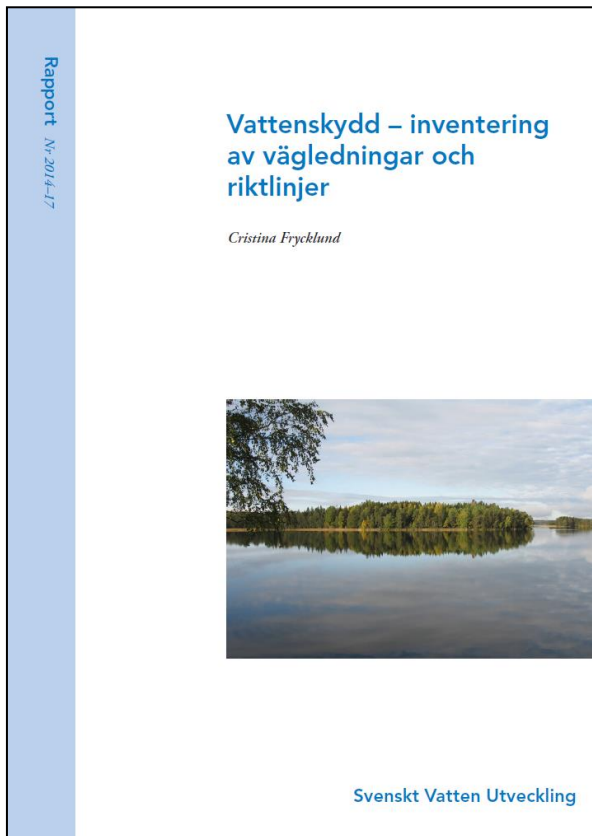
1. Öka förutsebarheten i vattenskyddsarbetet genom att konkretisera och tydliggöra lagstiftningens syfte och ramar
2. Säkerställa en enhetlig rättstillämpning i landet
3. Underlätta för operativa myndigheter att ha en effektiv ärendehantering och att göra rimliga avvägningar i enskilda ärenden.

Funkar det? Nja

- Utgångspunkter för avgränsning och zonindelning är huvudsakligen bra, men fungerar mindre bra för vissa typer av vattentäkter
- Råden låser fast perspektivet på viss markanvändning och skymmer sikten för annat vilket **ibland** leder till överregling och **ibland** till förlängd handläggningstid då råden inte riktigt överensstämmer med förutsättningarna i det enskilda ärendet
- Det är mycket svårt att hålla denna typ av konkreta råd uppdaterade i förhållande till annan miljölagstiftning som hela tiden förändras vilket i vissa fall leder till dubbelregleringar och merarbete

Svenskt vatten utveckling

rapport om vägledning, tillgänglig från nov 2014

- Inventering av riktlinjer och vägledningsdokument i förvaltning av vattenskyddsområden
- Konstaterar att det är stora regionala skillnader i stödet till dem som ska tolka och tillämpa vattenskyddsföreskrifter i praktiken
- Mer enhetlig vägledning i arbetet med att praktisk tillämpa föreskrifter behövs tas fram

Naturvårdsverket överväger att upphäva NFS 2003:24 om lagring av brandfarlig vara

Naturvårdsverkets författningssamling

ISSN 1403-8234

Naturvårdsverkets föreskrifter om skydd mot mark- och vattenförorening vid lagring av brandfarliga vätskor;

NFS 2003:24

Utkom från trycket
den 23 januari 2004

beslutade den 16 december 2003.

Ändringar införda enligt föreskrifterna NFS 2006:16, NFS 2009:3.

Med stöd av 26 § förordning (1998:941) om kemiska produkter och biotekniska organismer föreskriver Naturvårdsverket följande.¹

1 kap. Tillämpningsområde

1 § Dessa föreskrifter gäller förvaring av dieselbrännolja eller eldningsolja med en flampunkt högre än 55°C eller spilloljor i öppna cisterner i mark som rymmer mer än 1 m³ vätska, samt tillhörande rörledningar och slangledningar. Föreskrifterna gäller också markförlagda rörledningar och slangledningar som är anslutna till öppna cisterner ovan mark och avsedda för förvaring av brandfarliga vätskor enligt ovan samt spilloljor.

2 § Föreskrifterna gäller även kraven på information till tillsynsmyndigheten och återkommande kontroll vid förvaring av dieselbrännolja eller eldningsolja eller spillolja i öppen cistern ovan mark med tillhörande rörledningar, om cisternen rymmer mer än 1 m³ men högst 10 m³.

3 § Föreskrifterna innehåller också ytterligare krav om mer än 250 liter brandfarlig vätska hanteras inom vattenskyddsområde.

Om vattenskyddsområdets skyddsföreskrifter innehåller strängare krav än dessa föreskrifter beträffande installerandet av sekundärt skydd gäller de kraven. (NFS 2006:16)

4 § Dessa föreskrifter gäller inte tryckbärande anordningar som omfattas av Arbetsmiljöverkets föreskrifter om tryckbärande anordningar eller motsvarande regler i något annat land inom europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES) och land som enligt avtal med Europeiska gemenskapen utgör en del av Europeiska gemenskapens inre marknad för varor och tjänster.² (NFS 2006:16)

Brandfarliga vätskor

2 § Brandfarliga vätskor är vätskor som har en flampunkt som inte överstiger 100 °C. Alkoholdrycker enligt alkohollagen (1994:1738) är emellertid inte brandfarliga vätskor i andra fall än vid tillståndspliktig tillverkning enligt alkohollagen.

3 § Cistern eller lösa behållare med en sammanlagd lagrad volym som är större än 250 liter ska ha sekundärt skydd.

Generellt krav på sekundärt skydd gäller inte enligt dessa föreskrifter cistern med tillhörande rörledningar belägen i pannrum eller motsvarande i bostadshus och som är under regelbunden uppsikt.

Generellt krav på sekundärt skydd gäller inte, enligt dessa föreskrifter, befintliga cisterner och lösa behållare med tillhörande rörledningar installerade på en plats som vid tidpunkten för installationen inte utgjorde vattenskyddsområde. (NFS 2009:3)